

Nye rygeregler – regeringens udspil
Marts 2006

Fremtidens rygeregler – regeringens forslag

Regeringen vil forebygge, at nogen udsættes for passiv rygning mod deres vilje.

Antallet af rygere falder

Antallet af rygere falder. For 10 år siden var omkring 65 % af befolkningen ikke-rygere. I dag er omkring 75 % af befolkningen ikke-rygere. Vores viden om de sundhedsskadelige effekter af passiv rygning er blevet større. Dette bør afspejles i vores rygeregler.

Debatår 2005

2005 har været debatåret om rygeregler, røgfri miljøer og passiv rygning. Med dette papir samler regeringen op på debatåret og kommer samtidig med sine konkrete forslag til fremtidens rygepolitik.

Lovforslag på vej

Regeringen vil til oktober fremlægge forslag til en helt ny lov om røgfri miljøer. Loven, der vil træde i kraft den 1. april 2007, skal dække følgende hovedområder:

1. Offentlige arbejdspladser, institutioner m.v.
2. Det offentlige rum
3. Private arbejdspladser
4. Serveringssteder

Ingen rygning på offentlige arbejdspladser, institutioner m.v.

På offentlige arbejdspladser, institutioner m.v. skal det ikke være tilladt at ryge indendørs. Offentlige arbejdspladser omfatter såvel statens arbejdspladser som regionale og kommunale arbejdspladser samt Folkekirken.

Stramninger i forhold til nu

Det er en stramning i forhold til nu, hvor der kun er fastlagt rygeregler for statslige arbejdspladser, institutioner og transportmidler samt for folkeskolen og for forskellige kommunale og amtskommunale institutioner for børn og unge.

Forslaget vil ligeledes indebære en stramning i forhold til de statslige arbejdspladser, da de gældende regler tillader rygning forskellige steder, f.eks. på enmandskontorer, i særskilte lokaler indrettet for rygere m.v.

Borgernes privatliv skal respekteres i eget hjem

Den enkelte borgers privatliv skal respekteres. Det betyder, at beboere på plejehjem, døgninstitutioner m.v., som alle andre selv bestemmer, om der må ryges eller ikke i deres eget hjem.

Det offentlige rum bliver røgfrit

Det skal ikke være tilladt at ryge i det offentlige rum. Med det offentlige rum tænkes på de steder, hvor vi alle færdes og i almindelighed har adgang til, f.eks. butikcentre, idrætsklubber & sportshaller, kulturinstitutioner som biografteatre, kulturhuse o. lign.

Det afgørende vil ikke være, om det er en privat eller en offentlig institution, men derimod om der er adgang for offentligheden – såvel mod betaling som gratis.

Også her vil der blive mulighed for undtagelser. Som eksempel kan nævnes adgang til at indrette særlige rygerum, hvis det ønskes, f.eks. i forbindelse med kulturinstitutioner. Der vil også blive mulighed for at tillade hotelgæster at ryge i eget hotelværelse.

Alle private arbejdspladser skal have en rygepolitik

Det vil blive obligatorisk for private arbejdspladser at have en rygepolitik, som opfylder lovens formål, dvs. at ingen mod deres vilje udsættes for passiv rygning.

Arbejdspladserne fastsætter selv deres rygepolitik

Den enkelte arbejdsplads fastsætter selv sin rygepolitik inden for lovgivningens rammer. Arbejdspladsen bestemmer selv, om rygepolitikken fastsættes ensidigt af ledelsen, eller om man foretrækker - efter forhandling med personalet - at træffe beslutning om rygepolitikken i samarbejdsudvalget. Der kan formentlig også tænkes andre muligheder, f.eks. på mindre arbejdspladser uden et samarbejdsudvalg. Hovedbudskabet er, at den enkelte arbejdsplads selv bestemmer fremgangsmåden for at sikre et medejerskab.

Elementer i rygepolitikken

Elementer i en rygepolitik kan f.eks. være:

- Røgfrihed på hele matriklen – såvel indendørs som udendørs.
- Røgfri indendørs.
- Rygning tilladt i særlige rygerum.
- Rygning tilladt på enkeltmandskontorer.
- Rygning tilladt på arbejdspladser for flere, hvis ingen udsættes for passiv rygning mod deres vilje.

Hvad omfatter en "arbejdsplads"?

I de nye regler vil der blive foretaget en nærmere afgrænsning af, hvad der er omfattet af begrebet en "arbejdsplads", som det kendes fra lovgivningen i andre lande, f.eks. i forhold til erhvervsudøvelse i eget hjem, i firmabil m.v.

Serveringssteder får forskellige regler

Også for serveringssteder – restauranter, værtshuse m.v. – foreslår regeringen nye regler, som sikrer, at ingen gæster mod deres vilje udsættes for passiv rygning.

Det følger nedenstående retningslinjer:

Rygeforbud på restauranter

Der vil være rygeforbud på spisesteder, hvor der serveres og tilberedes mad på stedet. På disse spisesteder vil det dog være tilladt at indrette særlige, adskilte serveringsrum, hvor rygning kan tillades.

Værtshuse

Med hensyn til værtshuse o. lign., dvs. serveringssteder, hvor der ikke serveres egentlig mad, men kun drikkevarer og evt. chips, peanuts m.v., sondres der mellem værtshuse på over og under 100 m².

- På værtshuse, hvor det område, der er beregnet til gæsterne, er større end 100 m², vil der være rygeforbud. På disse steder vil det ligeledes være tilladt at indrette særlige rygerum, hvor det vil være tilladt at servere drikkevarer.
- På værtshuse, hvor det område, der er beregnet til gæsterne, er mindre end 100 m², vil der være frit valg med hensyn til, om der skal være rygeforbud, eller om det skal være tilladt at ryge.

Serveringssteder er også arbejdspladser

Serveringssteder er samtidig arbejdspladser. Derfor er de også omfattet af kravet om obligatoriske rygepolitikker for arbejdspladser.

Hvem skal være ansvarlig for overholdelsen af rygepolitikkerne?

På arbejdspladser vil det være arbejdsgiveren, der vil være ansvarlig for, at rygereglerne overholdes. En arbejdstager, der overtræder rygereglerne, vil – afhængig af de arbejdsretlige regler – kunne bortvises eller afskediges.

På serveringssteder og i det offentlige rum vil det være ejeren, eller den der disponerer over stedet/lokalet/transportmidler, der bliver ansvarlig for, at rygereglerne overholdes. Den pågældende vil ved overtrædelser kunne straffes med bøde. Hvis en gæst nægter at overholde rygereglerne, vil den pågældende kunne bortvises.

Tidsplanen

Det er planen, at loven skal træde i kraft den 1. april 2007.

Baggrunden for regeringens udspil

Passiv rygning er sundhedsskadelig

Vi ved i dag, at ikke-rygere, der udsættes for passiv rygning, ikke kun udsættes for ubehag og gener som følge af andres rygning, men også risikerer at få mange af de samme sygdomme, som rygerne får. Risikoen er dog meget mindre end for rygere.

Debatåret 2005 - Borgernes mening

For regeringen har det været vigtigt at få borgernes vurdering af, hvordan den fremtidige politik om røgfri miljøer og passiv rygning skal se ud, før der blev taget endelig stilling. 2005 har været året for en bred, folkelig debat om rygeregler, røgfri miljøer og passiv rygning.

I debatåret har Indenrigs- og Sundhedsministeriet afholdt 6 borgermøder, der har været mulighed for afstemninger over nettet, indenrigs- og sundhedsministeren har modtaget en anseelig mængde breve fra borgere med synspunkter på rygepolitik, ligesom ministeriet har fulgt den meget omfattende mediedebat ganske nøje.

Hvad har der været diskuteret?

De emner, der har været særlig fokus på i debatåret, har været: Den enkeltes ret til selv at vælge, dvs. rygerens ret til røg ~ ikke-rygerens ret til røgfrihed; lovgivning ~ frivillighed; efterlevelse og håndhævelse; rygeregler på arbejdspladser, sygehuse, i det offentlige rum, serveringssteder m.v.; rygning på steder, som både er en privat bopæl og en arbejdsplads, f.eks. plejehjem.

Tendenser i debatten

På nogle områder har det været muligt at se en klar tendens i de mange synspunkter, der har været fremsat i debatåret. Det drejer sig bl.a. om rygeregler på arbejdspladser og rygning i det offentlige rum. Tendensen peger på, at der skal være begrænsninger for rygning på private arbejdspladser, og at det skal være en lovgivning, der forpligter virksomhederne til at fastsætte rygeregler. Derimod skal det ikke fastsættes i lovgivningen, hvordan de konkrete rygeregler skal se ud i detaljer, udover at beskytte ikke-rygere mod passiv rygning.

På andre områder, bl.a. med hensyn til rygeregler for restauranter m.v., har det været sværere at se en klar tendens, men der er ikke tvivl om, at en meget stor procentdel ønsker at spisesteder skal have opdeltede afdelinger for at undgå passiv rygning.

Tilbud om rygestop

Med de nye rygeregler skal følge et tilbud til rygere, som gerne vil holde op. Undersøgelsen af danskernes rygevaner viser, at næsten halvdelen af alle rygerne – ca. 550.000 - har planer om at droppe tobakken.

Forskellige tilbud om rygestop

Der findes i dag mange forskellige tilbud om hjælp til at holde op med at ryge: De skal fastholdes og styrkes.

Amter og kommuner

Samtlige amter samt Københavns og Frederiksberg kommuner har i dag etableret tilbud om rygestop til den brede befolkning.

STOPLINIEN

Sundhedsstyrelsen støtter STOPLINIENS (80 31 31 31) rådgivningsfunktion, som drives af Københavns Kommune, og udgiver endvidere selvhjælpsmaterialer (Rygestop-guide - Vægtpjece).

Staten og apotekerne

På finansloven for 2005 er afsat 3 mio. kr. i hvert af årene 2005-2008 til fælles initiativer mellem staten og apotekerne om rygeafvænning.

Kræftplan II

I forbindelse med Kræftplan II blev der afsat en pulje på 10 mio. kr. til medfinansiering af kommunale rygestop-projekter herunder projekter målrettet unge for at undgå, at de begynder at ryge.

Regeringen støtter de nye kommuner

Regeringen er på vej med nye initiativer. Kommunerne overtager pr. 1. januar 2007 hovedansvaret for den sundhedsfremmende og forebyggende indsats, herunder vedrørende rygestop. Regeringen vil støtte kommunerne med henblik på forankring og udvikling af rygestopindsatsen, som vi i dag kender den fra amterne.

Ingen beskatning af arbejdsgiverbetalt rygeafvænning

Regeringen har tidligere taget initiativ til, at medarbejdere ikke bliver beskattet af arbejdsgiverbetalt rygeafvænning. Det gælder både deltagelse i rygestopkurser og tilskud til nikotinpræparater.

Tilsætningsstoffer til tobaksvarer

Regeringen har som lovet fulgt op på spørgsmålet om et rent dansk forbud mod tilsætningsstoffer evt. afhængighedsskabende egenskaber. Området er EU-reguleret.

Redegørelse fra Kammeradvokaten

Regeringen har fået udarbejdet en redegørelse af Kammeradvokaten om mulighederne for et rent dansk forbud mod brugen af tilsætningsstoffer i tobaksvarer. I sin redegørelse fra 28. februar 2006 anfører Kammeradvokaten, at et sådant forbud ikke bør indføres, da Danmark på nuværende tidspunkt ikke har det fornødne grundlag herfor.

De lovgivningsmæssige forudsætninger er heller ikke til stede i den danske tobaksvarerlov.

Danmark går ikke enegang

På den baggrund finder regeringen ikke, at DK har mulighed for at gå enegang – også fordi opgaven er meget stor, økonomisk krævende og de nødvendige videnskabelige metoder og kriterier for at dokumentere tilsætningsstoffers afhængighedsskabende effekter ikke er udviklet internationalt.

WHO arbejder videre med retningslinjer for produktregulering

Regeringen finder der er tale om en international opgave. Regeringen har derfor rejst sagen i EU-regi og fået den rejst ved WHO's konference i februar 2006 om opfølgning på WHO's rammekonvention om tobakskontrol.

Her blev det besluttet på dansk initiativ, at der bl.a. skal arbejdes videre med retningslinjer for produktregulering. Formålet med retningslinjerne er at øge reguleringen af indholdet af tobaksprodukter, herunder tilsætningsstoffer til tobaksvarer. Retningslinjerne vil i første fase skulle omfatte testning og måling af indhold og afgivelse af stoffer fra tobaksprodukter.